



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 87/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Richard Bauer, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tost 31/2019 a jeho uznesením z 27. augusta 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tost 31/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 27. augusta 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa bolo 13. októbra 2017 začaté trestné stíhanie a sťažovateľovi a ďalším osobám vznesené obvinenie pre trestné činy špecifikované v bodoch A, B.2, C.2, C.8, G.7 a G.8 uznesenia. V bode A uznesenia ide o zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), v bodoch B.2, C.2, C.8, G.7 a G.8 ide o pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 2 písm. c), ods. 4 Trestného zákona a o obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) a c) Trestného zákona. Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) z 15. októbra 2017 bol sťažovateľ ako obvinený podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vzatý do väzby, a to z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

3. Špecializovaný súd uznesením sp. zn. 4 Tp 26/2017 zo 14. augusta 2019 zamietol podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, podľa § 81 ods. 1 písm. a), c) Trestného poriadku neprijal záruku dôveryhodnej osoby a väzbu sťažovateľa nenahradil ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 27. augusta 2019 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil uznesenie špecializovaného súdu zo 14. augusta 2019. Podľa § 80 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku prijal záruku špecifikovanej dôveryhodnej osoby a písomný sľub sťažovateľa a súčasne nahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a prepustil ho na slobodu. Podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku uložil sťažovateľovi povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta bydliska. Najvyšší súd zároveň uložil nasledujúce primerané povinnosti a obmedzenia podľa § 82 ods. 1 písm. a), b), h), j) Trestného poriadku:

- zákaz vycestovania do zahraničia,
- zákaz vykonávať podnikateľskú činnosť v rozsahu upravenom zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a zákonom č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ako aj činnosť štatutárneho alebo iného orgánu obchodnej spoločnosti a družstva, inak zastupovať a priamo alebo nepriamo ovládať akéhokoľvek podnikateľa,
- zákaz styku a kontaktu s osobami uvedenými uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-16/NKA-FP-VY-2017 z 13. októbra 2017 v akejkol'vek forme vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami s výnimkou účasti na úkonoch trestného konania.

4. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je vo výroku IV *„úplne arbitrárne, absolútne neodôvodnené, neprimerané, svojvoľné a nezákonné... Sťažovateľ nevie, ako sa má v zmysle namietaného uznesenia, a to najmä, pri obmedzení výkone jeho podnikateľskej činnosti, zastupovania a konania za spoločnosti, ktorých je konateľom... reálne spravovať, a to z dôvodu, že výrok č. IV namietaného uznesenia je absolútne neodôvodnený...*

Sťažovateľ, hoci bol prepustený z väzby na slobodu... nevie a nie je mu namietaným uznesením ani len čiastočne odôvodnené a zrozumiteľne vysvetlené, ako má vo vzťahu k výroku č. IV... konať k akýmkoľvek tretím osobám. “.

5. Výrok IV napadnutého uznesenia je reálne „paralyzovaný“ aj z toho dôvodu, že pri predložení napadnutého uznesenia iným orgánom verejnej moci (napr. daňové úrady, probačný a mediačný úradník a pod.) tieto nevedia ako konať vo vzťahu k sťažovateľovi, keďže výrok IV nie je v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom zrozumiteľne a logicky odôvodnený. Sťažovateľ je takto vystavený riziku porušenia uvedenej povinnosti a uvedeného obmedzenia „bez toho aby sa o to pričínil a vôbec chcel pričiniť, nakoľko je rád, že je mimo výkonu väzby, a súčasne je tiež vystavený možnosti ďalšieho trestného stíhania, napríklad vo vzťahu k ustanoveniu § 278a ods. 1 písm. c), d) TrZ., pretože ako konateľ obchodných spoločností kde figuruje, nakoľko nevie zvolať ani len Valné zhromaždenie aby sa platne vzdal funkcie konateľa a toto vzdanie platne prijal, a ani inak vo vzťahu k Daňovým orgánom, a iným orgánom verejnej moci konať...“.

Z uvedeného dôvodu sťažovateľ ako konateľ reálne nekoná nič, napr. ani nepreberá poštu adresovanú mu ako konateľovi.

6. Najvyšší súd sa náležite nevysporiadal s otázkou naplnenia materiálnych podmienok a predpokladov na uloženie primeraných obmedzení vo výroku IV napadnutého uznesenia. Výrokom IV napadnutého uznesenia je porušená jeho sloboda pohybu a pobytu, výkon podnikania a nepriamo aj jeho vlastnícke právo. Toto obmedzenie nespĺňa podmienku legality, legitimacy a proporcionality. Sťažovateľ v tomto smere ďalej uvádza:

„Sťažovateľ môže byť dôvodne podozrivý zo spáchania stíhaných trestných činov, čo namietané uznesenie čiastočne uvádza, no sťažovateľovi nebolo žiadnym spôsobom vysvetlené, že účelom výroku č. IV namietaného uznesenia, a teda uloženého konkrétneho obmedzenia je zabrániť úteku sťažovateľa, jeho podnikaniu, nadobúdaniu majetku a jeho kontaktu so spoluobžalovanými. Podľa názoru sťažovateľa niet v namietanom uznesení porušovateľa žiadnych dôvodov pre výrok č. IV.

Právne závery porušovateľa sa neopierajú o aplikáciu relevantnej právnej úpravy a nekorešpondujú so skutkovými zisteniami, pričom tieto zistenia sú výsledkom svojvôle,

a nie komplexného zhodnotenia všetkých skutkových a právnych okolností významných pre rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, namietaným uznesením vo výroku č. IV.“

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

«1. „... Základné práva sťažovateľa... v čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1, a tie v čl. 17 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl. 6 ods. 1, a tie v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 Dohovoru... postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tost 31/2019 a výrokom č. IV jeho uznesenia sp. zn. 2 Tost 31/2019 zo dňa 27. augusta 2019, v súvislosti s konaním a rozhodovaním o jeho väzbe, porušené boli...

2... Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 31 /2019 dňa 27. augusta 2019 v jeho výroku č. IV zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje, aby vec opätovne v tomto rozsahu prejednal a rozhodol...

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný vyplatiť sťažovateľovi... trovy právneho zastúpenia v sume 415,51... na účet jeho právnej zástupkyne... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“»

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

13. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre, poukazujúc na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy), opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou

(m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

14. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať tiež na svoju judikatúru, v zmysle ktorej rozhodnutie a postup všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

15. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

16. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

17. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

18. Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

21. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a jeho závery

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva argumentácia sťažovateľa, ktorou namieta, že napadnuté uznesenie vo výroku IV ukladajúce mu špecifikovaný zákaz predovšetkým vykonávať podnikateľskú činnosť nie je riadne odôvodnené, je arbitrárne a zároveň aj nevykonateľné pre jeho neurčitosť.

24. Najvyšší súd v napadnutom uznesení predovšetkým poukázal na to, že stále pretrváva dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa a pretrvávanie dôvodov preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a v podrobnostiach odkázal na právne závery v predchádzajúcom rozhodnutí o väzbe sťažovateľa sp. zn. 2 Tost 29/2019 zo 6. augusta 2019, „*ktoré sú aj vzhľadom na relatívne krátky čas (tri týždne), ktorý uplynul, stále v celom rozsahu aktuálne.*“.

25. Najvyšší súd v napadnutom uznesení tiež odkázal na odôvodnenie sťažnosťou napadnutého uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 4 Tp 26/2017 zo 14. augusta 2019, z ktorého vyplýva záver, že aj v predmetnom štádiu trestného konania naďalej pretrváva podozrenie, že skutky, za ktoré sa vedie trestné stíhanie, majú znaky trestných činov a u sťažovateľa existujú dôvody na podozrenie, že ich spáchal, resp. mal na nich účasť spôsobom uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia. Pokiaľ ide o pretrvávanie dôvodov preventívnej väzby, špecializovaný súd vymedzil povahu skutkov, ktoré sa sťažovateľovi kladú za vinu, a uviedol, že sťažovateľ „*si mal dlhodobo od začiatku roka 2014 až do 13. októbra 2017 zabezpečovať spolu s ďalšími obvinenými takouto činnosťou zdroj príjmov, pričom spôsob ich konania možno označiť ako zabehnutú aktivitu jednotlivo vzájomne dohodnutých a poprepájaných obvinených... trestná činnosť kladená obvinenému za vinu bola vykonávaná v rámci reálnej podnikateľskej činnosti, kedy obvinený [REDAKOVANÉ] ako konateľ obchodných spoločností [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] mal na základe pokynov obvineného [REDAKOVANÉ] umožniť vyhotovovanie fiktívnych účtovných dokladov deklarujúcich dodanie reklamných služieb pre tzv. stratené obchodné spoločnosti a to so zámerom vyvolať dojem, že vykonávajú reálnu činnosť.*“.

Najvyšší súd tiež zdôraznil, že už v predchádzajúcom uznesení sp. zn. 2 Tost 29/2019 zo 6. augusta 2019 uviedol, že pokiaľ ide o pôsobenie sťažovateľa v rámci zločineckej skupiny, za účasť v ktorej je trestne stíhaný, «*mal v zásade iba plniť pokyny, ktoré mal dostávať od obvineného [REDAKOVANÉ] buď priamo alebo prostredníctvom ďalších obvinených. A pokiaľ ide o rozsah v akom mal „optimalizovať“ daňovú povinnosť obchodných spoločností, ktorých bol konateľom, ten do značnej miery závisel od objemu fiktívnych dodávateľských faktúr, ktoré mal na základe pokynov vystavovať pre tzv. stratené obchodné spoločnosti.*».

26. Najvyšší súd vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby miernejšími prostriedkami neakceptoval právny názor špecializovaného súdu a zohľadnil *«aktuálne poznatky príslušných štátnych orgánov o predmetnej trestnej činnosti, rozsah v akom je zdokumentovaná (včítane osôb, ktoré sa na nej mali podieľať), ako aj skutočnosť, že po dvadsiatich dvoch mesiacoch väzby sú možnosti obnovenia „spolupráce“ s osobami, ktoré ju mali organizovať a riadiť výrazne oslabené, dospel najvyšší súd k záveru, že hoci je obava, že tento obvinený by mohol v páchaní trestnej činnosti pokračovať stále prítomná, aktuálne je nepochybne menej intenzívna, než v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Žiada sa pritom uviesť, že z pohľadu možností nahradenia väzby sťažovateľa podľa § 80 ods. 1. ods. 2 veta tretia Tr. por. význam vyššie uvedených okolností postupom času narastá.»*.

27. Najvyšší súd poukázal na záruku dôveryhodnej osoby, na písomný sľub sťažovateľa a dohľad probačného a mediačného úradníka, na ktoré prihliadol, a aj z uvedeného hľadiska *„sa ďalšie trvanie preventívnej väzby už nejaví byť nevyhnutným, a jej účel je so zreteľom na vyššie uvedeného okolnosti možné v tomto štádiu trestného stíhania dosiahnuť i týmito miernejšími prostriedkami.“*. Najvyšší súd napokon uviedol, že z *„týchto dôvodov“* zrušil napadnuté uznesenie špecializovaného súdu, prijal záruku dôveryhodnej osoby a písomný sľub sťažovateľa, nahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, uložil mu primerané obmedzenia a povinnosti a prepustil ho z väzby na slobodu.

28. Vychádzajúc z už uvedených skutočností, ústavný súd neakceptoval námietku sťažovateľa, že napadnuté uznesenie vo výroku IV je *„úplne arbitrárne, absolútne neodôvodnené, neprimerané, svojvoľné a nezákonné“*. V prvom rade ústavný súd poukazuje na to, že predpokladom na nariadenie primeraných povinností a obmedzení v zmysle § 82 Trestného poriadku je trvanie dôvodov väzby (porovnaj II. ÚS 184/2010). Z uvedeného hľadiska je potom relevantné, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na uznesenie špecializovaného súdu zo 14. augusta 2019, na svoje skoršie uznesenie zo 6. augusta 2019 a dospel k záveru, že pretrvávajú dôvody na preventívnu väzbu sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a preto neobstojí

ani námietka sťažovateľa, že sa najvyšší súd nevysporiadal „*náležite a preskúmateľne s otázkou naplnenia materiálnych podmienok a predpokladov pre uloženie primeraných obmedzení*“. Za základ odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je preto potrebné považovať aj odôvodnenie špecializovaného súdu (vzhľadom na to, že aj špecializovaný súd a aj najvyšší súd dospeli zhodne k záveru o pretrvávajúci dôvodov preventívnej väzby), ako aj odôvodnenie predchádzajúceho uznesenia najvyššieho súdu zo 6. augusta 2019. V tomto smere ústavný súd pripomína svoj ustálený právny názor, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát uviedol, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (napr. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08, IV. ÚS 314/08, I. ÚS 384/2019).

29. Vyčerpávajúce vymedzenie pretrvávajúcich dôvodov preventívnej väzby, vymedzenie skutkov, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie, a spôsobu, akým mali byť tieto skutky spáchané, predstavuje dostatočný podklad pre uloženie konkrétnych obmedzení a povinností podľa § 82 Trestného poriadku. Vo vzťahu k uloženiu špecifikovaného zákazu vykonávať podnikateľskú činnosť a ďalšiu činnosť v tomto smere sťažovateľovi – toto obmedzenie má svoj zákonný podklad v ustanoveniach vymedzujúcich materiálne podmienky väzby a tiež v § 82 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Z opisu stíhaných skutkov, ktoré sú aj sťažovateľovi kladené za vinu, vyplýva, že sťažovateľ mal túto trestnú činnosť vykonávať v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako konateľ špecifikovaných obchodných spoločností, ktorá spočívala aj vo vystavovaní fiktívnych dodávateľských faktúr tzv. strateným obchodným spoločnostiam s cieľom „optimalizovať“ daňové povinnosti. Z tohto pohľadu komplexný zákaz vykonávať podnikateľskú činnosť uložený sťažovateľovi predstavuje logické, prirodzené, pochopiteľné a primerané obmedzenie v zmysle § 82 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Rozsah tohto zákazu podnikateľ je rovnaký, ako bol *de facto* aj v čase, keď bol sťažovateľ vo väzbe. Pre účely trestného

konania a vzhľadom na konkrétne skutkové okolnosti sa nejaví ako možné a zároveň účelné špecifikovať pozitívnu alebo negatívnou enumeráciou úkony, resp. činnosti, ktoré sťažovateľ v rámci podnikania alebo pri činnosti konateľa môže vykonávať. Z tohto pohľadu neobstojí námietka sťažovateľa, že najvyšší súd sa nevysporiadal s legalitou, legitimitou a proporcionalitou uložených primeraných povinností a obmedzení. Nad rámec veci ústavný súd podotýka, že možnosť uložiť povinnosť zdržať sa vybraných činností a aktivít, hoci sú spojené s výkonom pracovnej činnosti, ako jeden z prostriedkov nahradenia väzby vyplýva z odporúčania Výboru ministrov R (2006) 13 členským štátom o používaní vyšetrovacej väzby, podmienkach, za ktorých sa uskutočňuje, a poskytovaní záruk proti zneužitiu.

30. Námietku sťažovateľa o porušení základného práva vlastniť majetok, resp. vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy nemožno taktiež akceptovať. Ústavný súd už uviedol, že z podstaty primeraného obmedzenia v zmysle § 82 Trestného poriadku vyplýva, že je vždy spojené so zásahom do niektorého zo základných práv alebo slobôd dotknutého subjektu. Pokiaľ však takéto obmedzenie spĺňa podmienku legality, legitimity a proporcionality, treba ho kvalifikovať ako ústavne konformné a súladné s ústavou a dohovorom (porovnaj III. ÚS 372/2018). V konkrétnom prípade sťažovateľa priame obmedzenie jeho základného práva podnikat' a nepriame obmedzenie vlastníckeho práva je vzhľadom na povahu stíhaných skutkov primerané, prirodzené a ústavne akceptovateľné na dosiahnutie účelu preventívnej väzby miernejšími opatreniami ako obmedzením osobnej slobody sťažovateľa.

31. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 dohovoru, je potrebné uviesť, že napadnutým uznesením konštituovaný právny a faktický stav je nepochybné priaznivejší z hľadiska osobnej slobody sťažovateľa, keďže bol prepustený z väzby na slobodu. Ústavný súd neidentifikoval také skutočnosti, ktoré by umožnili prijať záver, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu, resp. jeho postupom v napadnutom konaní boli porušené základné práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy alebo práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 dohovoru.

32. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu